

Monumentnummer*: 531517

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 14 januari 2011
Kadaster deel/nr 82767/168

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Kadastrale gemeente* Groningen
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 12769

Omschrijving**

Omschrijving

De Papiermolen telt vijf baden die in U-vorm om een middenterrein zijn geschikt. De gezamenlijke vorm van deze baden verwijst naar het residu van de Helperlinie aan de zuidzijde van de stad Groningen. De verschillende baden staan in onderlinge verbinding, het bouw materiaal is gewapend beton. Het diepe bad of wedstrijdbad (50 x 20 meter) telt zes betonnen startblokken aan de zuidzijde, alle met een volgnummer (1-6). Het wedstrijdbad heeft aan de westkant een diepe uitleg in verband met drie daar opgestelde duikplanken/-torens, alle van gewapend beton en voorzien van een stalen trap met balustrade. Ten zuiden van het wedstrijdbad staan drie identieke, negenzijdige zitelementen van beton in de kleuren rood en wit. Aan de westkant is een instructiebaan, waarlangs een verdiept perron loopt zodat een zweminstructeur op gelijke hoogte met de zwemmer kan staan en via patrijspoorten de zwembewegingen onder water kan volgen. Ook het ondiepe bad is voorzien van patrijspoorten. Hiertussen ligt het halfdiepe bad. De scheiding tussen de drie bassins is duidelijk aangegeven door twee betonnen boogbruggen met traptreden en metalen leuningen. Tussen het diepe en halfdiepe bassin was als scheiding oorspronkelijk een soort sluis van betonpalen aangebracht om te voorkomen dat een zwemmer ongemerkt in te diep water raakt(e). Dit element nam Koolhaas over uit de zwembaden in Zürich. Aan de westkant liggen het instructiebad en de kleutervijver. In de kleutervijver ligt een geel geschilderd druppelvormig eiland, het is van gewapend beton. Dit eiland is over tien boven de waterlijn uitstekende kolommen van beton stapsteensgewijs bereikbaar. Ten oosten van het kleuterbassin loopt een perron dat met betontegels is geplaveid en wordt begrensd door een slingerende, kniehoge, gemetselde bakstenen muur die is afgedekt met een rand van beton. Op deze rand staan vier buismetalen kunstwerken opgesteld, alle ajour uitgevoerd en ontworpen door Koolhaas: walvis, slang, nijlpaard en spuitgast. De slingerende lage muur sluit aan op een kamvormige betonconstructie die ter plaatse tot het midden van het bassin strekt, haaks op de badrand staat en in een cilindrische betonschacht

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eindigt. Naast deze betonconstructie en er pal tegenover zijn twee betonnen watertrappen geplaatst, ook elders is het kleuterbassin door middel van watertrappen ontsloten. Het kleuterbassin vertoont de vorm van een diabolo en beschikt aan de noordzijde over twee betonnen plantenbakken. Twee rechte bruggen met leuning van gewapend beton tussen kleuterbassin en ondiep bad.

Waardering

De vijf baden van De Papiermolen met twee betonnen boogbruggen en twee rechte bruggen van beton vertegenwoordigen algemeen belang wegens:

- de cultuurhistorische waarde aangezien in de baden en in de bruggen eigentijds, modern gedachtegoed omtrent hygiëne, sociale emancipatie en vrijetijdsbesteding tot uitdrukking komt en de baden in die zin als toonbeelden voor de naoorlogse periode gelden en tevens betekenis hebben voor de geschiedenis van de zwemrecreatie;
- de betekenis voor de geschiedenis van de architectuur zoals die in de artistieke kwaliteiten i.c. de esthetische hoedanigheid van het ontwerp, de gave staat en de zeldzaamheid tot uitdrukking is gebracht;
- de stedenbouwkundige waarde want de baden en de bruggen maken onlosmakelijk deel uit van de totale aanleg van De Papiermolen;
- de stedenbouwkundige positie: in zowel functioneel als ontwerp-kunstig opzicht fungeren de zwembaden als essentie en oriëntatiepunten van de aanleg terwijl de vorm en schikking van de baden een rechtstreekse verwijzing bieden naar de droge en natte historische verdedigingsstructuur ter plaatse, relict van de Helperlinie uit 1699 (ten zuiden van De Papiermolen).

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Sport en recreatie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument